

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА КАЧЕСТВО НА СТОКИТЕ И ПОТРЕБИТЕЛСКА ЗАЩИТА

О Т Ч Е Т

**за дейността на Център за качество на стоките и потребителска
защита за академичната 2016/2017 година**

*Разработен от: доц. д-р Теменуга Стойкова
ръководител на „Център за качество на
стоките и потребителска защита”*

Центърът за качество на стоките и потребителска защита е създаден с решение на Научния съвет на НИИ, обсъдено и одобрено от АС на ИУ – Варна в края на месец юни 2016 година. През отчетния период той стана съставна част от новосъздадения Научноизследователски институт към ИУ – Варна. Изготвените Правила за работа на Центъра за качество на стоките и потребителска защита (ЦКСПЗ) бяха съобразени с утвърдените промени от АС от 24.03.2016 г. за функционирането на НИИ и центровете към него. Правилата за работа на ЦКСПЗ бяха приети от АС на ИУ – Варна на 24.11.2016 г.

Предмет на дейност на Центъра е извършването на научни изследвания, изготвянето на обосновки, стандарти, експертизи и пазарни проучвания за потребностите на бизнеса, държавата и местните органи чрез използването на съвременни средства и методи. Той препоръчва и предоставя специалисти и консултантски услуги за оценка, контрол и управление на качеството, разработване и внедряване на Системи за управление и стандарти, сертификация на системи и продукти, изготвяне на експертизи. ЦКСПЗ започна да осъществява някои от предвидени дейности, свързани с целите на функционирането му през академичната 2016/2017 година.

1. Дейности, свързани с учредяването на ЦКСПЗ

- Изготвяне на Правила за работа на ЦКСПЗ (Приети на АС – края на м.ноември 2016 г.);

- Разработване на рекламен материал за дейността на Центъра за включване в общата рекламна брошура на НИИ.

2. Дейности на ЦКСПЗ през академичната 2016/2017 година

Основните цели на дейността на ЦКСПЗ в отчетния период бяха насочени

към:

- организиране на международни и национални научни прояви – симпозиуми, кръгли маси, дискусии относно качеството и безопасността на стоките, техния контрол, оценка, опаковка, логистика, съхранение;
- установяване на контакти и съвместни инициативи с държавните, местните структури и бизнеса, ангажирани с въпросите за качеството и безопасността на стоките, техния контрол и потребителската защита;
- засилване на връзката бизнес-обучение на кадри от ИУ – Варна в областта на качеството на потребителските стоки и защита интересите на различните групи потребители;
- организиране на практически модули със стоки, предоставени от вносители на потребителски стоки относно качеството и безопасността им – демонстрации на безопасно потребление, предоставяне на флаери, указания, консултации от експерти;
- международен обмен на научни резултати от изследвания и подобряване информираността на потребителите по въпросите за качеството на стоките.

2.1. Организиране и провеждане на 20 IGWT международен симпозиум “Стокознанието в променящия се свят”.

Дейността на ЦКСПЗ съвместно с академичния състав на катедра „Стокознание” беше насочена основно към подготовката и провеждането на *20-тия IGWT международен симпозиум по стокознание и технологии “Стокознанието в променящия се свят” от 12 до 16 септември 2016 г.* Предоставянето на тази чест за домакинство на тази международна проява е резултат от повече от 25 годишното участие на някои преподаватели от катедра „Стокознание” в работата на тази организация, както и признание за дейността им в областта на стоковедната наука. Форумът премина на високо научно ниво с участието на учени и ръководители на организациите по стокознание и технологии в Полша, Южна Корея, Италия, Румъния, Австрия, Украйна, Русия, Словакия, Азърбайджан и други страни. На симпозиума бяха изнесени 160 доклада от видни учени от 12 страни в 8 направления основно по

въпросите за ролята и значението на стоковедната наука, качеството и безопасността на стоките, опаковката, логистиката, съвременните технологии, системите за управление, екологията, удовлетворяване изискванията на потребителите и тяхната защита.

2.2. В последния ден на международния симпозиум се проведе кръгла маса на тема „Стоковедната наука – нови тенденции, перспективи и развитие“. Гости на проведената дискусия бяха представители на академичната общност (проф. д-р Веселин Хаджиев, доц. д-р Бистра Василева, доц. д-р Веселина Димитрова, академичния състав на катедра „Стокознание“, ректори, декани на чуждестранни висши учебни заведения, обучаващи специалисти в областта на стоковедната наука, както и участници в международни форум от различни страни). В кръглата маса участваха и представители на бизнеса (г-н Иван Табаков, Варненска търговска камара; г-жа Мариета Стефанов, мениджър качество Захарни изделия, Варна); представител на организация за защита на потребителите - г-н Богомил Николов, председател на Асоциация активни потребители, София.

Докладите от международния симпозиум на английски език са оформени в електронна версия на сборник, представен в реферирани бази данни и отпечатана книжна версия с резюмета.

Основните ползи от проведения международен научен форум са следните:

- Утвърди се международния престиж на ИУ – Варна, включително на НИИ към ИУ – Варна, катедра „Стокознание“ и ЦКСПЗ като научни и образователни институции с потенциал и възможности за развитие;

- Представиха се последните съвременни международни тенденции в областта на качеството, безопасността и автентичността на продуктите, съвременните технологии и иновации, опаковките, защита интересите на потребителите, което ще даде възможност за развитие на научното търсене и познание в ИУ;

- Доказа се необходимостта от специалисти с висша квалификация в областта на стоковедната наука и задълбочени знания относно качеството и безопасността на стоките през целия им жизнен цикъл, тяхната стандартизация и сертификация и възможността им за успешна реализация.

2.3.Участие в проект „Лятна младежка асамблея за здраве“

ЦКСПЗ участва в проекта „Лятна младежка асамблея за здраве“ по програма „Младежки дейности“ на община Варна по покана на Асоциация „Да съхраним жената“, която бе основен изпълнител. Проектът приключи през месец октомври 2016 г., като в неговата дейност участва доц. д-р Теменуга Стойкова.

Проектните дейности включваха разнообразни спортни, здравно-превантивни и екологични занимания, забавления, интерактивни игри, посещения и дискусии. Те бяха насочени към опазването на младежкото здраве, към активизиране на потенциала на младото поколение и ориентирането му към активен и здравословен начин на живот. Посетени бяха еко ферма за преработване на мляко в с. Генерал Киселово, Медената къща в с.Прилеп, където участниците в проекта бяха запознати с получаването на биопродукти, начините за тяхното преработване, удостоверяване на качеството, възможностите за провеждане на здравословен начин на живот, менторска подкрепа за професионално ориентиране, както и за бъдещ собствен бизнес.

В рамките на проекта участието на доц. д-р Т.Стойкова беше с изнасянето на беседа и провеждане на дискусии за здравословните храни, написването на материал за био продуктите, тяхната сертификация и разпознаване, подготвяне на флаери и книжка по проектните задачи.

2.4. Кръгла маса "Безопасност на потребителските продукти и услуги" - 15 март 2017 година

ЦКСПЗ по случай Световния ден на потребителя - 15 март организира кръгла маса съвместно с Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН) под егидата на Министерството на икономиката.

Целта на кръглата маса беше да се поканят представители на държавните, ведомствените и общинските структури, отговорни за контрола на безопасността на потребителските стоки и услуги, на производители и вносители, на нотифицирани органи, акредитирани лаборатории, научни работници, студенти, потребители и се предизвика дискусия относно състоянието и проблемите на безопасността на предлаганите на българския пазар стоки.

Събитието предизвика изключително голям обществен и медиен интерес с над 80 участници, което потвърждава актуалността на проблема, поставен за обсъждане на кръглата маса. Присъстваха представители на: ДАМТН - Мариета Мухтарова – държавен експерт в отдел "Методичен" при Главна дирекция "Надзор на пазара", Митко Митев – главен инспектор в Регионален отдел "Надзор на пазара" Североизточна България; Митница Варна – Соня Трифонова, началник на отдел "Тарифна политика" и Лъчезар Лазаров - началник на отдел "Митническо разследване и разузнаване"; Община Варна – представители на Дирекция "Управление на сигурността и контрол", Отдел "Контрол по търговската дейност и туризма" - Емил Люцканов, Бранимир Няголов и Орлин Данеков; Варненска Търговско-индустриална камара: Иван

Табаков – председател, Божил Божилов - експерт; *Нотифицирани органи*: - Мултитест ООД – д-р Павел Чукачев; Елтест сертификация ООД – Владимир Тодоров; *Икономически оператори*: Румяна Чавдарова - мениджър качество на "Валери груп" ООД; Елдоминвест ООД – инж. Н. Акпунарлиев, Димитрови ЕООД; Председателя на Варненската организация на "Клуб 9000" и др. От Икономически университет – Варна присъстваха - зам. ректора по учебната дейност и акредитация проф. д-р Евгени Станимиров, проф. д-р Веселин Хаджиев - зам. ректора по Научно-изследователската дейност, директор и зам. директора на НИИ, декана на Стопански факултет; директор "Магистърско обучение", ръководител катедра "Стокознание", проф. д-р Маргарита Бъчварова - катедра "Правни науки"; преподаватели от ИУ-Варна, студенти - бакалаври от специалности "Стокознание", "Стокознание и митническа дейност", магистри от специалност "Качество и експертиза на стоките", докторанти по докторска програма "Стокознание".

На кръглата маса бяха изнесени доклади, презентации и изказани становища от организаторите и присъстващите на кръглата маса. Доц. д-р Теменуга Стойкова - ръководител на Центъра за качество на стоките и потребителска защита при ИУ-Варна откри кръглата маса и представи историята на Международния ден на потребителя, основните права на потребителите и участниците в нея. ДАМТН представи презентации на следните теми: "Надзор на пазара в България, осъществяван от ГДНП; "Играчки, видове продукти, проблеми и представяне на опита на ДАМТН в контекста на основните й функции". Значението и възможностите за контрол и осигуряване безопасността на потребителските стоки на общинските структури представи Емил Люцканов. Дейността на Информационен център Европа Директно – Варна и ролята му за защита на потребителите беше представена от И. Табаков, а Б. Божилов сподели казуси, зададени от потребители относно Интернет търговията и разясни, значението на Бар кодовете и начините за разпознаване произхода на стоките, а Нотифицираният орган – "Мултитест" ООД представи доклад на тема "Мултитест – настояще и бъдеще". Споделени бяха от Митко Митев гл.инспектор, РОНП СИБ проблеми при извършване на проверки при Интернет търговията и възможности за тяхното преодоляване. Отношение по проблема взеха и представители на Агенция "Митници", на ИУ-Варна. Получи се оживена, интересна дискусия по въпросите за безопасността на предлаганите стоки и услуги на българския пазар, проблемите при Интернет търговията, възможностите за защита на потребителите.

По темата за сътрудничество на държавните, общинските структури, бизнеса с ИУ – Варна, доц. д-р Теменуга Стойкова представи възможностите на ИУ-Варна относно подготовката от катедра "Стокознание" на специалисти бакалаври и магистри с компетентност и изградени практически умения за анализ, контрол и експертиза на потребителските стоки, които биха могли да участват в дейността по осигуряване и контрол на безопасността на стоките и защитата на потребителските интереси, както и приоритетните цели и задачи в това направление на Центъра за качество на стоките и потребителска защита.

Участниците в кръглата маса изразиха становище относно необходимостта от системно организиране на такива форуми, на които да се обсъждат трудностите и проблемите, да се правят предложения и вземат решения по въпросите за защитата на потребителите и гарантиране на пускането на пазара на безопасни продукти, за засилване на информационната политика в това направление. *Организираната в ИУ – Варна от ЦКСПЗ кръгла маса постави основата за едно по-тясно сътрудничество, устойчиво партньорство между контролни и общински органи, университети, неправителствени организации, нотифицирани органи, икономически оператори относно безопасността на стоките и услугите, защита на потребителите и опазване на обществените интереси.*

2.5. Проект за частично финансиране на международен научен форум - НПК- /2017 г., на тема „Качество и безопасност на потребителските стоки”

Основната цел на проекта е да подпомогне развитието на политиката на ИУ – Варна за сътрудничество и взаимодействие на икономическата наука с външната бизнес среда, създаване на възможност за контакти между различни учения, изследователи, докторанти, студенти, представители на бизнеса, специалисти и потребители, които да обменят идеи и полезни бизнес практики в областта на качеството и безопасността на потребителските стоки.

Проектът предвижда провеждане на кръгла маса с международно участие, която да даде възможност за изграждане на устойчиви връзки с публичните институции на местно и национално равнище и използване на резултатите от научните изследвания за оказване на влияние върху социално-икономическата политика в страната и постигането на устойчиво развитие, както и провеждане на практически модул с демонстрация на безопасно потребление на детски играчки, експертни консултации.

Кръглата маса с международно участие беше организирана на 1 юни 2017 г. със съдействието на ДАМТН, Комисията за защита на потребителите, Университети от България, Русия и Украйна.

Събитието предизвика голям обществен и научен интерес с над 50 участници. Присъстваха представители на: ДАМТН – експерти от Главна дирекция "Надзор на пазара"; Представители на Регионална дирекция „Надзор на пазара” - Варна; Директора на Регионалната организация на Комисията за защита на потребителите – Варна; Представители на Митница Варна – началник на отдел "Тарифна политика"; Представители на Община Варна; Нотифицирани органи; сертификационни фирми; Икономически оператори – производители и вносители на промишлени и хранителни стоки; неправителствени и частни организации, с предмет на дейност качество и безопасност на стоките; научни работници и преподаватели от университети в България, Русия, Украйна и др. От ИУ – Варна в работата на кръглата маса участваха активно преподаватели от катедра „Стокознание”, "ИУТърговията" и „Индустиален бизнес”, както и студенти, магистри и докторанти от специалностите, подготвящи кадри в областта на качеството на потребителските стоки.

В програмата на кръглата маса бяха включени 26 доклада, от които 18 от чужбина с над 45 участника. Дискутираните теми и тематичните направления на кръглата маса бяха: качество и безопасност на стоките; управление на качеството и безопасността на стоките; надзор на пазара – изисквания и добри практики; защита на потребителите – правни, организационни аспекти и добри практики; осигуряване и гарантиране на качеството и безопасността на стоките. Роля на нотифицираните органи и лабораториите; взаимовръзка между бизнеса и образованието – осигуряване на търсени компетенции на младите кадри. Изнесени бяха интересни доклади по въпросите за безопасността и качеството на: иновативни решения на търговските фирми за гарантиране качеството и безопасността на стоките; хранителни стоки – плодове и зеленчуци, хляб, натурални сокове – идентификация и фалшификация, кисело-млечни продукти и др.; промишлени стоки – пиротехнически изделия, електрически играчки с радиоконтрол, скутери, електростоки, порцелан, опаковки и др. Представени бяха доклади и по останалите направления на кръглата маса. Интерес и дискусии предизвика и доклада на доц. д-р Теменуга Стойкова за подготовката на кадри от ИУ–Варна повече от 60 години в областта на качеството и безопасността на стоките и възможностите за тяхната пазарна реализация.

Изнесените доклади бяха отпечатани в сборник от Издателство „Наука и икономика“ при ИУ-Варна, както и в електронен сборник, достъпен он-лайн.

Участниците в кръглата маса изразиха становище от положителната роля на организирането на такива научно-практически форуми с международно участие на всички заинтересовани страни, където научните достижения, практическите и организационни проблеми се обсъждат съвместно и се търсят решения за гарантиране качеството и безопасността на потребителските стоки.

Научно-практическият форум продължи с практически панел на две места в Морската градина, където се направиха демонстрации на безопасно потребление на детски играчки, предоставени безвъзмездно от производители и вносители в страната ни. Безплатно бяха предоставяни експертни консултации на родители и техните деца. Демонстрационният панел предизвика голям интерес и удовлетворение сред потребителите, които изказаха благодарност и желание за системно получаване на информация относно качеството и безопасността както на детските играчки, така и на други потребителски стоки.

Организираната в ИУ-Варна кръгла маса потвърди актуалността на въпросите за качеството и безопасността на потребителските стоки и необходимостта от още по-тясно сътрудничество между държавни и общински органи, университети и научни работници, нотифицирани органи и икономически оператори и подготовката на компетентни кадри с висше образование в това актуално направление.

Заключение

През първата академична година от своята дейност ЦКСПЗ проведе научни и научно-практични и организационни форуми в областта на качеството, безопасността на стоките и защитата на потребителите. Реализираха се научни и социални идеи, които дадоха възможност за утвърждаване имиджа на ИУ – Варна, НИИ и потвърдиха актуалността на приоритетите, заложили в целите на ЦКСПЗ.

25.08.2017 г.

Ръководител ЦКСПЗ:.....

/ Доц. д-р Теменуга Стойкова /